

وب سایت استاد موسوی

تاریخ روز : ۰۷ / ۰۴ / ۱۳۹۷

تاریخ ثبت : ۲۷ خرداد ۱۳۹۵

عنوان : نسل دوم یک عالی، معظمتر از نسل اول

«بسمه تعالی»

نسل دوم یک عالی، معظمتر از نسل اول

در این مقاله یکی از آرمان‌های محقق و فیلسوف متأله حضرت استاد موسوی را در قالب یکی از بیانات معظم له مطرح می‌کنیم که این‌گونه فرمودند: «می‌خواهم نسل عالی‌تری را (از نظر علمی) ایجاد کنم!» چون طبق قانون فلسفی، عالی که می‌خواهد کاری انجام دهد، باید مولودش زیباتر از خودش باشد تا عالم زیبا شود و الا ایجاد دور و تسلسل می‌گردد و آن هم باطل است. آری، معظم له مکتب فلسفی خود را بر این بنیان نهادند که باید نسل‌های بعدی از نظر علمی قوی‌تر و ظریف‌تر باشند.

حضرت استاد در رساله‌ی اراده صفحه 408 مطلبی را از بیان حضرت صدرا بیان می‌کنند، می‌فرمایند: جهان باید بداند که «أن العالی لایرید السافل» هدف از عالی، عالی مقام، عالی بیان، عالی تفکر، عالی اثر... این عالی کاری که انجام می‌دهد هدفش آن نیست که مادون و ناقص‌تر از خود را تولید کند. هدفش آن است که از خود بهتر ایجاد نماید. چون اگر مثل خود را ایجاد نماید که خودش هست، باید بهتر از خود را به وجود آورد. چنان‌که هیزم را برای خاکستر شدن نمی‌سوزانند، هیزم می‌سوزد تا از آن شعله ایجاد شود نه خاکستر. اگر برای خاکستر شدن بسوزد که پست‌تر از هیزم را ارائه می‌دهد. این مطلب برای فاعل عالی است، اما موجودات عالم که روال معمولی دارند و تولید مثل می‌کنند یا تولید اثر می‌کنند، نسل بعدی ضعیف‌تر از نسل قبلی‌اند. این‌ها در تولیدهای عالمند. یعنی تمام مولدین عالم، نسل دوم آن‌ها از نسل اول یا اثر دوم از اثر اول آن‌ها ناقص‌تر است. اما یک استثنا دارد، آن هم عالی است. عالی که می‌خواهد چیزی را تولید کند نسل دوم او از نسل اول قوی‌تر و عالی‌تر باید باشد. من هم همین نظر را دارم. چون نظام دارد عوض می‌شود. نظام آفرینش دارد به کمال نزدیک می‌شود و ما که دم از کمال می‌زنیم اگر عملمان پست باشد و نسل بعدی ما قوی‌تر به بار نیاید، فعلی است باطل.

خطاب معظم له به صحابه‌ی درسی: اجازه بدهید مطلب را بر خودمان پیاده کنیم. ما که فلسفه تدریس می‌کنیم، من که ادعا ندارم خوبم اما اگر ادعا داشته باشم خوبم، پس شما باید از من بهتر باشید و اگر نباشید، من در حق شما جفا کردم. چرا که درست نیست عالی بیاید ناقص را تولید کند. اصلاً اگر می‌خواست ناقص را در حال نقص بگذارد، چرا تذکر علمی به ناقص بدهد؟ چرا وقت ناقص را بگیرد؟

معظم له با اشاره به شیوه‌ی تدریس یکی از اساتیدشان به نام شیخ محمد حسن مدرس (اعلی‌... مقامه) می‌فرمایند: ایشان از شاگردان امتحان نمی‌گرفتند و امتحانشان در وسط تدریسهشان بود. یعنی بدان‌گونه که درس می‌دادند یک‌مرتبه سر را بلند می‌کردند و می‌فرمودند: «آقای فلانی این مطلب چیست؟» اگر شاگرد خوب جواب می‌داد، دو تومانی به او می‌دادند. آن‌که متوسط پاسخ می‌داد، یک تومانی به او می‌دادند اما آن‌که بد جواب می‌داد، عیبانی می‌شدند و تا سه روز به او نگاه نمی‌کردند. این از شیوه‌ی ایشان بوده. بعد از سه روز که به شاگرد مزبور نگاه می‌کردند، می‌فرمودند می‌دانی چرا به تو نگاه نکردم؟ خواستم تو انسان شوی یعنی اثر عالی از تو بروز کند و این در واقع همان خواسته‌ی یک استاد ناب است برای عالی به ثمر رسیدن شاگردان.

و باید سیر کمالیه به گونه‌ای باشد که ثمره‌عالی از خود عالی بهتر شود. این‌جاست که حضرت استاد خطاب به صحابه می‌فرمایند: دوستانه از شما می‌خواهم شأن فلسفه را حفظ نمایید. حالات عصر جاهلیت را از خود دور کنید. شما می‌کنید، شما می‌کنید که 5، 6 سال متلمذ بودید، من که چیزی نیستم اما این همه از اسفار گفتیم، این همه از تفسیر ملامحسن گفتیم، این همه از نظرهای بزرگان گفتیم، اگر شیوه و رفتار شما مثل همان سال اول باشد مثلاً اگر بچه‌تان اذیت می‌کرد فریاد می‌زدید، اگر همسایه‌تان یا کسی به شما ضربه وارد می‌کرد، جامه پاره می‌کردید، اگر حالا هم بخواهید همان باشید، پس اثر این فعل ما چیست؟ ... واقعاً ما می‌خواهیم شما از خودمان بهتر باشید، عالی بشوید، اصلاً گوهر شوید. یک گوهر، یک لمعه‌ی نور، یک لمعه‌ی حقیقت، نه یک چیزی که من که‌ام، او کیست بعد به فریاد افتد...

این تذکرات تنها برای این است که چون ما عشق به آرایش شاگردان داریم، می‌خواهیم همه چیزشان زیبا گردد. می‌خواهیم شما را به گونه‌ای به بار آوریم که با نظر امام زمان هر کدام یک گوهر عالی باشید.

آری، کار عالی این است که عالی‌تر ایجاد کند.

و این مهم، یکی از آرمان‌های مکتب فلسفی معظم له در طول سیر درسی‌شان بوده است.

منبع: از سلسله مباحث تحقیقی فیلسوف متاله استاد سید علی موسوی